

สัมมาสมาธิ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๐

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เมื่อวานคุยเรื่องสมาธิ พูดถึงสมาธิในศาสนาพุทธ สัมมาสมาธิ มิจฉาสมาธินะ ถึงว่าสมาธินี้มีนินชาใจ สมาธิที่มีนินชา มีนินชานะ ได้มานะ อย่างที่เขามาแล้วให้ฟัง ที่เขาไปกำหนดกัน แหม.. กำหนดนะ มันจะเหมือนกับคอมพิวเตอร์เลย ปึ๊บๆ มันเป็นแบบว่า มันมีนินชาใจ มันภูมิใจในอันนั้นใจ

แต่มันไม่คิดว่าสมาธินี้ เห็นใหม่ ฟังสิ! เพราะเขาว่าเขากำหนดสมาธิใจ แล้วพอกำหนดดูอะไร มันจะหมุนไปเหมือนกับคอมพิวเตอร์เลย เลื่อนไปปึ๊บๆ “เป็น ทำไมจะไม่เป็น” เวลาเรานั่งยังเอียงเลย เห็นใหม่มันมีนินชาไม่มีนินชา ต้องทำให้มันสงบ ทำให้มันสงบ ให้มันว่าง พอว่างความสุขอันนั้นต่างหากแล้วค่อยหันกลับมาพิจารณา เห็นใหม่นี้ แค่สมาธินะ

ฉะนั้นสมาธิมันเป็นฉาน ฟังสิ..ที่ไม่พูดเพราะอะไรรู้ไหม เราไม่ค่อยพูดเรื่องอย่างนี้ออกไปมากเพราะว่ากลัวโยมจะไปหมายถึง ตัวเองจะคิดงมงาย คิดอย่างที่ว่ามีนินชาๆ มีนินชาคือนึกคิดเอา วิปัสสนิกัง อย่างไม่ให้กำหนด ให้นึกเอาๆ นึกเอาจนแบบว่า เหมือนกับพวกคนไข้ นึกจนเป็นโรคใจ นี่ก็นึกจนเป็นสมาธิใจ แต่เป็นสมาธิอย่างนั้น

แต่ถ้าพุทโธนี้เรากำหนดพุทโธเลย แยกออกมาเลย แยกออกมาจากการคิดว่าจะ เป็นสมาธินะ เรากำหนดพุทโธใจ เคลื่อนฐานออกมาเลย นึกพุทโธๆ เราไม่หวังสมาธิใช้ใหม่ เราระลึกพุทโธๆ พุทโธจนมันจะปล่อยวางเอง พุทโธนี้เป็นอาหารใหม่ของใจ ใจเดิมมันกินอารมณ์ความรู้สึก ที่เราวิตก วิจารณ์ หรือนึกมาก หรือว่าเราคิดมาก เราคิดตามไป

อันนี้ก็เหมือนกัน เราคิดเข้าไปเลยให้เป็นสมาธิ มันก็เป็นความคิดของโลก นี่เราบอกว่าเป็นมิจฉาใจ แต่ถ้าพุทโธๆ หรืออานาปานสติ พระพุทธเจ้าสอนไว้อย่างนั้นนะ ฟังกสิณ ใจใหม่ กรรมฐาน ๔๐ ห้อง มันกลับข้างกัน จากความคิดเดิมมาเปลี่ยนเป็นความคิดใหม่จริงใจใหม่ เป็นความคิดเหมือนกัน ถ้าว่าจะไม่เป็นความคิดหรือ เป็น! แต่ไม่ได้ความคิดจากตรงนั้น

แบบเสื้อผ้าสกปรกเราแช่ไว้ในกะละมังอย่างนี้ แล้วน้ำสกปรกอยู่เราซักมันจะเกลี้ยงไหม น้ำมันสกปรกแล้วเอาผ้าไปซัก ถึงซักมันก็สกปรกอยู่อย่างนั้นเพราะน้ำมันไม่สะอาด ถ้าเราเปลี่ยนน้ำไปเป็นกะละมังใหม่ ใช้น้ำใหม่ จากอารมณ์ธรรมดา อารมณ์โลกโลกิยะ เราก็เปลี่ยนเป็นพุทโธๆ เปลี่ยนน้ำใหม่แล้วเราซัก ต่างกันไหม? อันนี้สะอาดไหม?

นี่เริ่มต้นจากตรงนี้ ที่ว่าทำให้มีนินชา เริ่มจากตรงนี้ไป แล้วถ้าเริ่มต้นตรงนี้ แล้วโลกเป็นอย่างนี้หมดนะ จนหนังสือพิมพ์ลงมาตินะ “ต่อไปนี่สมาธิจะขายได้” มันจะมีธุรกิจแล้วไง ทำเป็นธุรกิจเลย เป็นคอร์สการศึกษาเลย เขาถึงว่าพระทำไมไม่ทำ เพราะพระเรานี้ให้เป็นของฟรีไง นั่นสัมมาสมาธินะ นี่สัมมาสมาธิเป็นอย่างนี้

แต่มันพูดประสาเรานะ นี่จะพูดประสาเรานะ คนจะรู้จริงและอธิบายจริง มันแบบว่าความหมายไปในกลางอากาศไง แล้วมันจับต้องไม่ได้ ก็มาอธิบายกันอย่างนั้น จับต้องได้ อะไรได้? แล้วคนมันชอบลงทุนอย่างนั้น แบ่งนะ แบ่ง! แบ่ง ฟังนะ

แบบการลงทุน อย่างเช่น เราไปตลาดหุ้นลงทุนในตลาดหุ้น เราซื้อหุ้นในตลาดหุ้น ซื้อหุ้น มีค่าอะไรล่ะ? ค่าอะไร? ค่ามันง่าย ค่าไม่ทำงาน ค่าอยากได้เงินมากๆ ใจใหม่ ซื้อหุ้น ได้กำไรมากๆ นี่เป็นสมาธิอีกรูปแบบหนึ่ง

การลงทุนอีกอย่างหนึ่ง เราลงทุนเหมือนกัน การสร้างโรงงานไง การสร้างโรงงานนี้มันต้องสร้างโรงงาน มันต้องเหนื่อยใจใหม่ ต้องการไปสร้างโรงงาน ต้องไปบริหาร ต้องผลิตผลผลิตขึ้นมาได้ นั่นคือสัมมาสมาธิ

ค่าการเล่นหุ้นนี่คือมิจฉาสมาธิ อยากได้ง่าย อยากได้มาก แล้วดูสติความจริงมันเป็นจริงไหม มันก็ไม่ใช่จริงในตัวมันเองอยู่แล้ว แต่ก็มาให้ค่ากัน สมมุติกันขึ้นมา แต่

การลงทุนจริง การทำจริงของพวกเรานี้แบ่งออกเป็น ๒ ฝ่ายเลย การลงทุนเป็น ๒ ฝ่าย
สมาธิที่ว่าทำจริงหรือไม่จริง ๒ ฝ่ายนี้

แล้วนี่ก็เหมือนกันที่ว่าขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ นี้ ถ้าเราแบ่งเป็น
หมวดหมู่ที่ว่า ขณิกสมาธินี้ก็เหมือนกับประถม อุปจารสมาธิก็เหมือนกับมัชฌม แล้ว
ก็อัปนาสมาธิก็เหมือนกับอุคตศึกษา นี้เขาแบ่งอย่างนี้เพื่อตัดตอนกันนะ แล้วตัดตอนมา
เข้ากับที่ว่าการลงทุน ตัดตอนว่านี่เป็นคำพูดที่พระพุทธเจ้าพูดสมาธิรวมๆ เป็นหมวดๆ
กับพระผู้ปฏิบัติ

แต่ถ้ามาอธิบายเป็นวิชาการ อธิบายเป็นปริยัติ เป็นพวกที่เขาเรียกว่าธรรมกถึก
กับคันถธุระกับวิปัสสนาธุระ พระป่ากับฝ่ายเรียนใจ ถ้าจะเรียนอย่างพวกวินัยนี่ก็ต้อง
อธิบายอย่างนี้ อธิบายที่ว่าเป็นวิตก วิจารณ์ ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์

เอ็งนึกสิ เอ็งนึกถึงวิจารณ์ขึ้นมา พวกเรานึกกัน วิตก วิจารณ์ พุท ุฑุ โุฑุ สิ เราก็นึกว่าปีติ
สิ อ้ออ้อ ปีติมากเลย สุข..สุขสิ เพราะเราศรัทธาในศาสนา เรามีความสุขมาก

จิตเป็นหนึ่งใหม่ เป็น! เพราะว่าเราไม่คิดอะไรเลย เป็นสมาธิหรือยัง เป็น! เป็น
ปฐมฌาน นึกไม่นึก นี้เล่นหุ่น นึกเอา กระแสข่าว นึกเอาใช่ไหม

แต่ถ้าเรามาพุท ุฑุ โุฑุ นี้มันไม่มีอาการแบบนี้ ยกออกไปเลย พุท ุฑุ โุฑุ ปีติไม่ปีติ
เดี๋ยวจะรู้เอง ประเดี๋ยวตัวพองขึ้นมา เดี่ยวน้ำตาไหล เดี่ยวตัวสั้น เดี่ยวพองขึ้นมา นั่น
แหละปีติแท้ แต่ปีติอย่างนี้นึกปีติไม่ปีติ ปีติปราโมทย์ใจ เราดูหนังดูละครพอมึนมาแล้ว
เราก็มีความสุข ปีติแบบนี้ปีติแบบโลก

อันนี้อย่างฝ่ายปฏิบัติคือว่าไม่พูดทางโน้น ึง ทางที่ว่ามันเป็นวิตก วิจารณ์ ปีติ สุข
เอกัคคตารมณ์นี่นะ อันนี้เป็นองค์ของฌาน องค์ของฌานก็องค์ของสมาธิ องค์ของฌานนี้
เป็นปฐมฌาน ฌานที่ ๑ แต่ถ้าเวลาเราพุท ุฑุ โุฑุ จิตมันรวมเอง เข้าไปจึ้มๆ

อันนี้คือที่ที่ให้แบ่งว่าเป็นหมวดของประถมเพราะอะไร เพราะว่าการเข้าสมาธินี้
บารมีของจิตก็ไม่เหมือนกัน การเข้าไปเห็นก็ไม่เหมือนกัน แต่มันอยู่ในหมวดหมู่ของชั้น
ประถมนั้น เพราะผู้หัดใหม่มันถึงว่าเป็นขณิกสมาธิ มันจะไปอธิบายว่าขณิกสมาธิเป็น
อย่างนี้ๆ อันนี้เป็นของตายตัวไม่ได้ ไม่ได้..ไม่ได้..เพราะคนมีจริตไม่เหมือนกัน แต่อยู่

ในหมวดหมู่ของขณิกสมาธิ อยู่ในหมวดหมู่ของอุปจารสมาธิ สมาธิลึกเข้าไปกว่านั้น ลึกเข้าไปกว่านั้น พอลึกเข้าไปกว่านั้น เด็กมันโตขึ้น ขณะมัธยมมันทำงานได้เพราะมันเป็นวัยรุ่นไฟแรง แล้วถ้าเกิดลึกเข้าไปในอัปนาสมาธิ มันก็ลึกเข้าไปอีก ลึกเข้าไปนี้มันเป็นพลังงาน อันนั้นเป็นพลังงานมากเลย

เหมือนกับเราเรียนเข้าไปถึงอุดมศึกษาจนจบดอกเตอร์เลย แล้วยังไม่ทำงานนะ จบดอกเตอร์มา ดอกเตอร์จบมาเฉยๆ จบมาเฉยๆ นี่ยังไม่มียี่ห้อตำแหน่งงานเพราะยังไม่ได้สมัครงาน เข้าไปในอัปนาสมาธิก็เหมือนกัน เข้าไปพักมีความสุขมากเหมือนกับเราไปเรียนวิชาการ เป็นดอกเตอร์ทำวิทยานิพนธ์รู้ไปหมดเลย เพราะจิตมันสงบนิ่ง มีความสุขมาก

ออกมา ต้องออกมา ออกมาทำงานไง ต้องออกมามีตำแหน่งหน้าที่การงานนะ ในกาย เวทนา จิต ธรรม ต้องเอาเนี้ยมาพิจารณามันถึงจะเป็นงานขึ้นมา ไม่อย่างนั้นเรียนจบมาแล้ว เรียนจบมามันก็จบไปสิ เอ็งก็ไม่มีเงินเดือนกิน เอ็งก็ไม่มีอะไรทั้งสิ้น เพราะเดี๋ยวก็เสื่อม นี่คือสมาธิไง สมาธิมีแค่เท่านี้เอง มีค่าเป็นหนึ่งในมรรคในองค์ ๘ ฉะนั้น อัปนาสมาธิไง

แต่อย่างที่ว่าสมาบัติ ๒ อันนั้นอันนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง อันนั้นก็เข้าได้ แต่มันไม่จำเป็นในการเกี่ยวกับการเอาวิปัสสนาไป สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน แค่นี้เป็นพื้นฐานของการทำวิปัสสนากรรมฐาน เป็นการชำระกิเลส มันจะเกิดปัญญา ปัญญาเกิดจากการออกมาใคร่ครวญไง ปัญญาเท่านั้นนะชำระกิเลส อาจารย์ก็ว่า ในตำราที่ว่า สมาธิไม่สามารถฆ่ากิเลสได้หรอก แต่คนเข้าใจว่าทำให้จิตสงบ จิตสงบไปแล้วก็สงบไปจนว่าพอแรง สงบไปจนเว้งว่างเพราะว่าอันนั้นเป็นผล อันนั้นเป็นผล

มีนชาต้องเริ่มปฏิบัติเข้ามา มีนชาต้องถึงขั้นสุดท้ายนะ ขั้นสุดท้ายพอจิตสงบไปเรื่อยๆ จนมันเว้งว่างนั้นสงบ ใหม่ๆ ก็คิดจินตนาการด้วย ให้มันสงบด้วย จินตนาการให้มันสงบด้วย ถึงว่าเวลาอธิบายออกมาถึงได้เพี้ยนๆ กันไป เห็นไหมเวลาเอาผลมาเทียบกัน

นักปฏิบัติเหมือนกันนะ แต่ผลมาเทียบไม่เหมือนกัน ชั้นนี้ๆ ว่าอันนี้สิ้นแล้ว ๒ เเขาจะบอกอันนี้เพิ่งเริ่มต้น ไม่เหมือนกัน! เพราะว่าเริ่มต้นมันต่างกัน เราถึงได้พูดว่าที่คุย

มันได้ประโยชน์ตรงนี้ไง ได้ประโยชน์ที่ว่าในวงการศาสนาเดี๋ยวนี้เขาเคลื่อนกันไปไหนแล้วไง มันเป็นอย่างไรมันไปอย่างไรกันหมด นำคิดนะ..

ขณิกสมาธิ พอเวลาเราแบ่ง แบ่งอย่างนี้เลย ถ้าเวลาเขาพูดว่ารู้แน่นอนแล้ว รู้จริง มันก็ต้องบอกขนาดหรือจำนวน ได้สิ ถ้ามันเป็นวัตถุนะ กำหนดมาขนาดนี้ๆ ถึงจะเป็นขณิกสมาธิใช่ไหม ขนาดนี้ๆ ถึงจะเป็นอุปจารสมาธิใช่ไหม อันนี้มันเป็นสูตรสำเร็จอย่างที่ว่านั่น ไม่มี เป็นสูตรสำเร็จนี้ ถ้าเป็นวัตถุเป็นอย่างนั้น ค่าทางวิทยาศาสตร์นะ ต้องขนาดนี้ๆ นะ ผสมแล้วได้ออกมาอย่างนั้นๆ

แต่บารมีธรรมเวลาจิตมัน คูลิ พระพุทธเจ้าถึงได้แบ่งไว้ถึง ๔ จำพวกเห็นใหม่ ผู้ที่ปฏิบัติยาก ร้าย ผู้ที่ปฏิบัติง่าย ร้าย ผู้ที่ปฏิบัติง่าย ร้าย ผู้ที่ปฏิบัติง่าย ร้าย บางคนปฏิบัติง่ายๆ พีบไปแล้ว พีบๆ บางทีโกนผมนี้สำเร็จเลย พระพุทธเจ้านะยังทุกขนะ พระพุทธเจ้าออกบวชมา ๖ ปี ต้องอดข้าวอดอาหาร บารมีพระพุทธเจ้าเห็นใหม่ยังขนาดนั้น

แล้วบางคนมาโกนผมไม่ทันตกไปแล้ว พระยสะมาฟังเทศน์คั้นนั้นแล้วไปเลย พระพุทธเจ้าไปทรมานตนเองมาขนาดไหน พระยสะมาคั้นนั้น ฟังเทศน์คั้นเดียวสำเร็จ เป็นพระอรหันต์เลย ชูมือเปิบใหม่ แล้วอย่างนี้เราถึงว่า มันถึงคาดเป็นความสำเร็จรูปไม่ได้ แล้วแต่บารมีธรรมของใจดวงนั้น

พระสารีบุตรเป็นผู้ที่มีปัญญามาก เป็นเอกทัคคะในศาสนาพุทธเราว่ามีปัญญารองจากพระพุทธเจ้านะ กับพระโมคคัลลานะมีฤทธิ์นะ แล้วเป็นเพื่อนสนิทกันมาก พระสารีบุตรไปฟังพระอัสสชิพูดว่า

“พระพุทธเจ้าสอนว่า ธรรมทั้งหลายย่อมเกิดจากเหตุ ถ้าจะดับทุกอย่างให้ไปดับที่เหตุ นั้น”

คือว่าทุกขนี้ ธรรมทั้งหลายทุกขใจ เป็นสังขธรรมทั้งหมด เกิดจากเหตุ เกิดจากสมุทัย ก็ไปดับที่นั่น ฟังแค่นี้เป็นพระ โสดาบัน ฟังนะ! เราจะพูดเน้นๆ ให้ชัดๆ

พอพระสารีบุตรฟังขนาดนี้ เพราะใจกำลังหาอยู่ ใจกำลังเบิกบาน เห็นพระอัสสชิ งดงามมาก ใจมันยอมรับแล้วไง พอพูดมันก็สำเร็จเลย มันเข้าใจแล้วปล่อยใจ “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นย่อมต้องดับไปเป็นธรรมดา ยัม กิณฺจิ สมุทฺถมฺมัม”

พระอัญญาโกณฑัญญะก็เห็นอันนี้เป็นพระโศดาบัน พระพุทธเจ้าบอกเลย “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” พระสารีบุตรฟังพระอัสสชิพูดบ๊ีบเดียว คำเดียวสำเร็จสว่างโพลงเลย สว่างโพลงคือเป็นพระโศดาบัน

แล้วไปพูดนะ ฟังสิ! มันแปลกตรงนี้ เพราะพระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะ เป็นเพื่อนสนิท แล้วสัญญากันว่าถ้าใครเจออาจารย์ต้องมาบอกกัน เอาคำพูดนี้ไปบอกพระโมคคัลลานะ บอกว่า “เราเจอแล้วนะ ฟังนะ หมู่นะ ฟังให้คินะ เจอพระอัสสชิเป็นลูกศิษย์ของพระสมณโคดมนะ” บอกว่า ฟัง!

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเมื่อใด สิ่งนั้นต้องมีการดับไปเป็นธรรมดา ธรรมทั้งหลายย่อมเกิดจากเหตุ ถ้าให้ไปดับต้องไปดับที่เหตุนั้น”

พระโมคคัลลานะก็สำเร็จเป็นพระโศดาบันเท่ากับ ฟังนะ! ธรรมะบอกต่อๆ กัน มาเห็นใหม่ ต่อจากพระสารีบุตรมานะ ไม่ใช่พระอัสสชิพูดแล้วนะ พระสารีบุตรไปพูดให้พระโมคคัลลานะฟัง พระโมคคัลลานะก็เป็นพระโศดาบันขึ้นมา แล้ว ๒ คนก็ชวนกันไปหาพระพุทธเจ้า ไปบวชนะ ฟังสิ ถึงว่าที่เทียบบารมี

พอเสร็จแล้วพระพุทธเจ้าสอน พระโมคคัลลานะ ๗ วันสำเร็จเป็นพระอรหันต์ ๗ วันนะ ๗ วัน! พระสารีบุตร ๑๕ วัน ต่างกันหรือยัง ถึงบอกว่ามันไม่มีสูตรสำเร็จใจ มันไม่เทียบค่าตรงนี้ ถ้าความจริงแล้วพระสารีบุตรต้องน้อยกว่าพระโมคคัลลานะสิ ทำไมต้องใช้เวลามากกว่า แต่พระโมคคัลลานะใช้เวลาแค่ ๗ วัน พระสารีบุตรใช้เวลา ๑๕ วัน

มันถึงว่าบารมีแต่หนหลังนี้มันมีส่วนมาก ปัญญาการใคร่ครวญ แล้วการทำบุญ ทำกรรมด้วย ทำกรรมดีก็ส่งเสริมมา ทำกรรมไม่ดี มันก็ปิดกั้นมา

ดูอย่างพระที่เรายกตัวอย่าง จูฬป็นถกนี้น่าหวาดเสียว จูฬป็นถกนี้น่าหวาดเสียวมากนะ พระพุทธเจ้าถึงว่ายอดใจ เอกของศาสดา คบเพื่อนดี คบศาสดา คบพระพุทธเจ้านี้ ยอดจริงๆ วันนั้นมหาป็นถกไล่ให้พระจูฬป็นถกไปสึก มหาป็นถกเป็นพี่ชายไล่ให้

น้องชายไปสีก ว่าโง่แน่ แม้แต่ท่องคาถาคำเดียวก็ไม่ได้ ก็กำลังจะเดินไปสีก พระพุทธเจ้า มาดักเลย

“จูพีนถกเธอจะไปไหน”

“จะไปสีก”

“ทำไม”

“พี่ชายไล่ให้ไปสีก”

“เธอจะมาเพื่อใคร เธอมาพบกับใคร”

“จะมาเพื่อพระพุทธเจ้า”

“มานี้ มานี้” พระพุทธเจ้าสอนนะ เพราะว่าตัวเองมีวาสนา มีวาสนาที่ว่าเคยลูบฝ่า จนที่ว่าเหงื่อนั้นนะ วาสนาการทำมา มันจับอยู่ที่ใจ เพราะเคยเป็นกษัตริย์ แต่ก็เคยทำ กรรมไม่ดีไว้ เพราะเคยเป็นพระที่มีปัญญามากแล้วก็ดูถูกพวกคนว่าคนโง่โง่ ชอบมอง คนอื่นว่าโง่ พอมาเกิดชาตินี้ แม้แต่คาถาคำเดียวยังท่องไม่ได้เลย

แต่ที่ว่าตัวเองได้เหมือนกับเรานั่งพิจารณา มาหัดภาวนากันนี้ แล้วมัน ไปพิจารณา ถึงอสุภะอันนี้ พระพุทธเจ้ารู้ว่ากรรมอันนั้นคือกรรมที่ปิดให้ตัวเองไม่สามารถจะท่อง หนังสือได้ แต่กรรมดีอันนี้มันไม่มีใครเห็น พระพุทธเจ้าเรียกมา “มานี้ จูพีนถกเธอมานี้ นะ เอนี้ไป เอาผ้าขาวไปลูบๆ ไว้ล่ะ” ลูบจนสำเร็จเป็นพระอรหันต์

ไอ้ที่ว่าคำว่าเสียถ้าไม่ไปเจอพระพุทธเจ้าก็ไปสีกเสีย ก็ต้องไปอยู่ในโลก ต้อง ออกไปก็จะหมดโอกาสอันนี้ไป สีกออกไปแล้วก็ต้องไปชีวิตเป็นฆราวาส พระพุทธเจ้า มาดักไว้ล่ะ แล้วกัณฑ์มาเลย แล้วเอามาจนได้ ถึงว่าคบศาสดา ครูบาอาจารย์มีผลอย่างนี้ ประเสริฐมาก

ถึงว่าอย่างที่เขาพูดกันนะ ที่เขาคุยเรื่องสมาธิ เรื่องนั้นเป็นเรื่องอจินไตย อจินไตย หมายถึงว่า พระพุทธเจ้าบอกว่าอย่าไปคิด อย่าไปแบบว่าต้องเป็นอย่างนั้นๆ เพราะว่า

อจินไตยมี ๔ อย่าง ที่ว่าพวกเรานี้ะ ในโลกนี้ไม่มีใครสามารถจะรู้ได้ ไม่มี! เพราะ
พระพุทธเจ้าใคร่ครวญแล้ว พระพุทธเจ้ายังไม่รู้

เรื่องโลก พุทธวิสัย เรื่องโลก เรื่องความแปรปรวนมันจะไปตลอดเวลา มันไม่มี
คงที่ ใครไปจับมันให้อยู่ไม่ได้ มันเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด เรื่องโลก เรื่องพุทธวิสัยคือว่าปัญญา
พระพุทธเจ้ามันมากจนใครก็สามารถคำนวณไม่ได้ เรื่องกรรมมันแปรสภาพตลอด แล้วก็
เรื่องฉาน ๔ อย่างนี้พระพุทธเจ้าบอกว่าอย่าคิดนะ คิดไปเถิดไม่มีวันที่สิ้นสุด

แล้วเขาก็จะมาอธิบายกันอยู่อย่างนั้นๆ เรื่องสมาธินี้ เขาว่าเขาเก่ง เราไม่เชื่อ เรา
ไม่เชื่อหรอก มันแปรสภาพ ถึงเวลาแล้วมันเสื่อมหมด ที่พูดอยู่นั้นพูดแต่ของเก่า ถ้าเอ็ง
ทำสมาธิกันอยู่นะ ทุกคนต้องเสื่อม เสื่อมเด็ดขาด! เพราะมันเป็นกุปปรกรรม ธรรมที่เสื่อม
ไง มันเป็นกุปปรกรรมธรรมที่ต้องเสื่อม มันไม่ได้พิจารณาจนเป็นพระอริยเจ้าไง พระอริย
เจ้านี้เป็นอกุปปรกรรม

กุปปรกรรมมันเป็นธรรมที่เสื่อม อกุปปรกรรมเป็นธรรมที่ไม่เสื่อม ใจ สมาธินี้มันยังไม่
ถึงเหยียบขั้นตอนไหน ไม่เหยียบขั้น มันยังเสื่อมอยู่ พอมันเสื่อมมานี้มันก็อาศัยความจำ
เดิมนี่มาพูด มันเสื่อม มันอันตรายตรงนี้ไง พออาศัยความจำเดิมาพูด ความจำเดิมนั้น
อาศัยความคิดของตัวเองเพิ่มเข้าไปด้วย เดียวมันก็เคลื่อน เดียวมันก็แปรสภาพ

สมาธิ! เราถึงว่าเวลาพระปฏิบัติ หรือเราอยู่กับครูบาอาจารย์นะ ท่านจะฟังโยม
ใครปฏิบัติก็แล้วแต่มานี้ “อ้าว..ว่ามา” เราต้องพูดกับทางนี้รู้แล้ว อันนี้พูดมาขนาดไหนๆ
ก็สอนไปขนาดนั้น แต่ถ้าบอกก่อนมันนี่ก็

แต่เดี๋ยวนี้ทางนี้ ที่ไปๆ ไซ้ไหม ให้กำหนดเลย เป็นอย่างนี้ๆ ให้นึกเอาหลายๆ ใ
นึกเอาๆ แต่ถ้าปฏิบัติพระเรากลับเห็นว่าอันนี้เป็นอันตรายมาก บอกไม่ให้นึกไซ้ไหม
ไม่ให้นึก วิปัสสนิกไม่เอา ให้ทำไปตามความเป็นจริง ให้เกิดตามความเป็นจริงของมัน
แล้วให้มันเกิดจริงๆ รู้จริงๆ

นี่พูดถึงแค่สมาธินะ แล้วพอคิดดูดีๆ พอเป็นสมาธิแล้วไม่มีความสุขหรือ
ความสุขอธิบายด้วยความสุขอีก อธิบายว่าเป็นความสุข เพราะความสุขมันคือเหยื่อใจ

ความสุขมันทำให้หลงใจ ความสุขทำให้ติดใจ แล้วมันไปเจอสภาพที่ไม่เคยเห็นมันแว้ง
ว้างใจ

อันนั้นก็ว่าเป็นผล เป็นขั้นตอน อันนั้นก็ผิด มันถูก เห็นไหม อันนั้นก็ผิด ...คำว่า
“ผิด” ผิดว่ายึดตรงนั้นเป็นที่หมายผิด แต่คำว่า “ถูก” ถูกเพราะว่าถ้าผู้ภาวนาต้องเป็นอย่าง
นั้นทุกคน ผู้ภาวนาต้องผ่านตรงนั้นไป คำว่าถูกมันต้องเป็นทางผ่านของจิตที่ภาวนาไป
แต่มันผิดเพราะเราไปยึดว่าอันนั้นเป็นผล อันนั้นเป็นแค่เหตุอันเดียว เป็นการประสบ
แล้วมันก็ต้องแปรสภาพไปตลอด

สมาธิธรรมใจ อาจารย์บอกเลยแต่มีสมาธินะ จิตผู้มีสมาธิคือจิตตั้งมั่น พอจิตมั่น
เริ่มมีสมาธิจิตจะตั้งมั่น เหมือนกับว่าเรานี้มีบ้านอยู่หลังหนึ่ง ก็เหมือนกับหัวใจมีที่พัก
อาศัยใจ หัวใจมีที่เกาะที่ยึด มีที่พัก ที่อาศัย เห็นไหม แต่มีสมาธินี้ก็พออยู่พอกินแล้ว มัน
เย็นนะ จากร้อนๆ อย่างนี้ จากที่ว่าเราคิดมาก มันจะสลัดความคิดออกหมดเลย มันถึงจะ
เป็นสมาธิได้

สมาธิคือจิตมั่นปล่อยวางทั้งหมดมันถึงเป็นสมาธิ ผลมันเป็นอย่างนั้น สมาธิคือ
การปล่อยวาง แต่อย่างที่เราทำกันนั้นที่เราว่านี่ มันกดไว้ก็เป็นสมาธิได้ เป็นสมาธิได้อยู่
แต่มันใช้ประโยชน์ได้ขนาดไหนล่ะ เพราะเป็นแล้วมันจะพลิกขึ้นมาใหม่ พลิกขึ้นมาเป็น
งานต่อไปใหม่ มันจะพอใจแค่นั้นใจ

เมื่อก่อนพูด พูดตรงนี้ อธิบายให้ฟังเหตุผล เวลาอธิบายให้ฟัง เรื่องนี้เอาไปเอามา
เราบอกว่า “อันนี้เป็นมิจฉาสมาธิ อันนี้เป็นสัมมาสมาธิ” โยมก็จะงมงายมากนะ ก็ทำได้ทุก
คนมันจะเป็นมิจฉาเป็นสัมมาได้อย่างไร ไปนั่งคิดว่าถ้าไม่พูด โยมก็จะยิ่งงมงายให้ฟังไว้
เฉยๆ (เทพสิ้นสุดเพียงเท่านั้น)